

Konjunkturstatistik 4. kvartal 2014

Konjunkturudviklingen

Grønlands Statistik har hidtil udgivet en række måneds- og kvartalsstatistikker, der har kunnet anvendes som konjunkturindikatorer og dermed fungere som indikatorer for dele af den økonomiske udvikling. Dette gælder bl.a. turismestatikken, udenrigshandelsstatistikken, statistik for arbejdssøgende, og fiskeristatistikken. Grønlands Statistik supplerer disse indikatorer med en række nye indikatorer. Halvanden måned efter udløbet af et kvartal bliver der også udsendt en oversigt med de seneste nøgletal for disse indikatorer.

Tabel 1. Nøgletal

	Faktiske tal		Pct. ændring i forhold til samme kvartal foregående år	
	3. kv. 2014	4. kv. 2014	3. kv. 2014	4. kv. 2014
Detailhandlens omsætning (Indeks 2010=100) ¹	111,9	116,4	0,7	1,3
Godsmængder til Grønland ² , 1.000 m ³	111,1	95,4	11,0	-5,8
Godsmængder fra Grønland, 1.000 m ³	85,8	70,2	-4,4	-2,8
Udlån fra banker ³ , ultimo (alle sektorer), mio. kr.	4.276,1	3.952,3	-2,6	-7,6
Indlån i banker, ultimo (alle sektorer), mio. kr.	4.838,9	4.904,8	-2,2	1,4
Obligationsrestgæld ⁴ , ultimo, mio. kr.	3.190,9	3.240,5	-0,1	1,6
Afregnede indkomstskatter, mio. kr.	839,8	898,8	6,1	-1,2
Indførselsafgifter og stempelafgifter, mio. kr.	138,9	154,7	-8,0	14,6
Indførselsafgifter (u/motorkøretøjer), mio. kr.	132,4	145,4	-8,8	14,1
Indførselsafgifter, motorkøretøjer, mio. kr.	6,5	9,3	14,0	22,4
Likviditet i landskassen, ultimo, mio. kr.	845,5	1.094,8	-3,8	-3,9
Anlægs og renoveringsfonden udgifter, mio. kr.	82,3	166,7	-134,8	-32,2
Hotelovernatninger, antal	76.043	40.851	-1,1	3,4
Passagerer på rutefly, antal personer	30.370	11.065	3,1	2,0
Importværdi, mio. kr.	1.181,1	1.370,1	-4,7	-11,7
Eksporthærdi, mio. kr.	1.020,9	903,4	5,0	26,0
Arbejdssøgende ⁵ , antal personer	2.982	3.840	-2,6	-3,0

Kilde: bank.stat.gl/database/Grønland/Konjunktur/Konjunktur.asp

Enkelte af talserierne er sæsonkorrigerede, herved er det lettere at vurdere den underliggende udvikling. Det bedste resultat for sæsonkorrigerede serier fremkommer, hvis sæsonudsvingene er regelmæssigt tilbagevendende.

¹ Detailhandlens omsætningsindeks, og godsmængder er sæsonkorrigeret, så pct. ændring er sammenligning i forhold til foregående kvartal

² Godsmængder til og fra Grønland er sæsonkorrigeret

³ Udlån og indlån for banker er pct. ændringen en sammenligning af ændring fra forudgående kvartal.

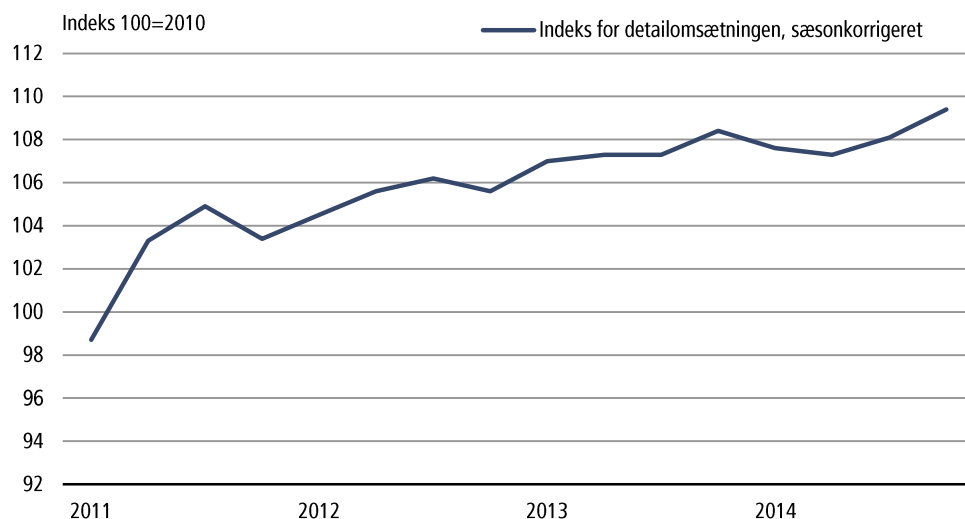
⁴ Obligationsrestgæld er ved procent ændringen en sammenligning af ændringen fra forudgående kvartal.

⁵ Opgjort ved den sidste måned i et kvartal

Detailhandlens omsætningsindeks

Detailhandlens omsætningsindeks var i 4. kvartal på 109,4, hvilket var en stigning på 1,3 pct. i forhold til det forudgående kvartal, efter at der er korri-geret for sæsonudsving. Dette kommer efter en stigning i 3. kvartal på 0,7 pct. og et fald i 2. kvartal på 0,3 pct.

Figur 1. Detailhandlens omsætningsindeks 2010=100, sæsonkorrigeret

Kilde: <http://bank.stat.gl/koddet>

Ændring i forhold til sidste år

Det faktiske detailhandelsindeks viser, at indekset i 4. kvartal 2014 var på 116,4. I samme kvartal året før var indekset på 115,0, således at der har været en stigning på 1,2 pct til 2014.

Tabel 2 Detailhandlens omsætningsindeks efter kvartal (2010=100)

	Detailhandlens omsætning	Detailhandlens omsætning, sæsonkorrigeret
	Indeks	
4. kvartal 2013	115,0	108,4
1. kvartal 2014	99,2	107,6
2. kvartal 2014	105,2	107,3
3. kvartal 2014	111,9	108,1
4. kvartal 2014 . .	116,4	109,4
- Pct. ændring i forhold til kvartalet året før -	-	- Sæsonkorrigeret, pct. ændring i forhold kvartal før -
4. kvartal 2014	1,2	1,3

Kilde: <http://bank.stat.gl/koddet>

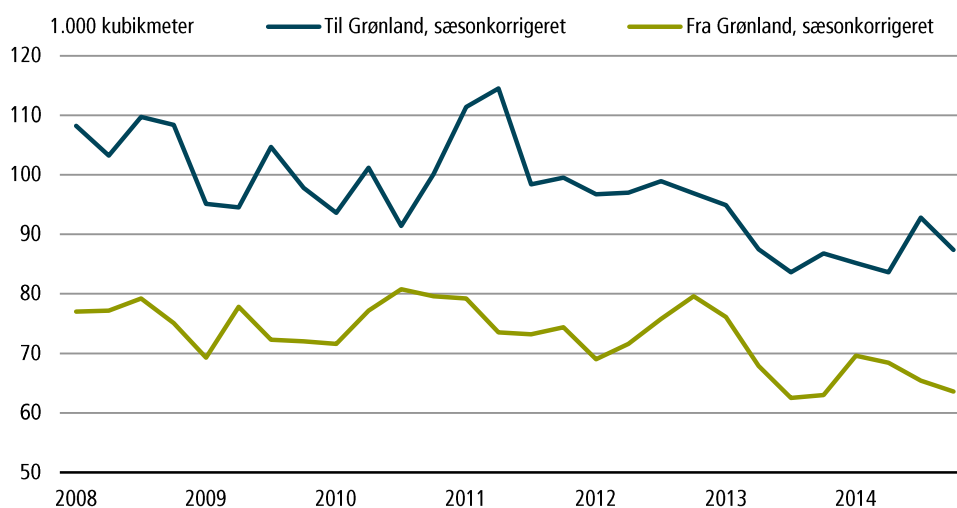
Detailhandlens omsætningsindeks viser den kvartalsvis udvikling i den samlede omsætning for de 3 største detailkæder. En stigning i detailhandelens omsætningsindeks kan indikere, at der er et stigende privatforbrug. Indekset kan benyttes til at vurdere den økonomiske konjunkturudvikling og er en indikator for en del af det private forbrug.

Godsmængder

Godsmængderne til Grønland var på 87,4 tusind kubikmeter i 4. kvartal 2014, hvilket er et fald på 5,4 tusind kubikmeter fra kvartalet før, når der tages højde for sæsonudsving, hvilket svarer til et fald på 5,8 pct.

Godsmængderne fra Grønland var på 63,6 tusind kubikmeter i 4. kvartal, hvilket er et fald på 1,8 tusind kubikmeter, når der tages højde for sæsonudsving, hvilket svarer til et fald på 2,8 pct.

Figur 2. Godsmængder efter fragtvej, sæsonkorrigeret

Kilde: <http://bank.stat.gl/kodgod>

Ændring i forhold til sidste år.

De faktiske godsmængder til Grønland var i 4. kvartal, 95,4 tusind kubikmeter, i forhold til 95,1 tusind kubikmeter forudgående år, en stigning på 0,4 pct. Godsmængden fra Grønland var i 4. kvartal 2014 på 70,2 tusind kubikmeter mod 70,0 tusind kubikmeter kvartalet året før, en stigning på 0,3 pct.

Tabel 3. Godsmængder efter fragtvej og kvartal

	Til Grønland	Fra Grønland
	Faktiske tal, 1.000 Kubikmeter	
4. kvartal 2013	95,1	70,0
1. kvartal 2014	59,6	50,0
2. kvartal 2014	82,9	60,5
3. kvartal 2014	111,1	85,8
4. kvartal 2014	95,4	70,2
	Pct. ændring i forhold til kvartalet året før	
4. kvartal 2014	0,4	0,3
	Sæsonkorrigeret, pct. ændring i forhold til foregående kvartal	
4. kvartal 2014	-5,8	-2,8

Kilde: <http://bank.stat.gl/kodgod>

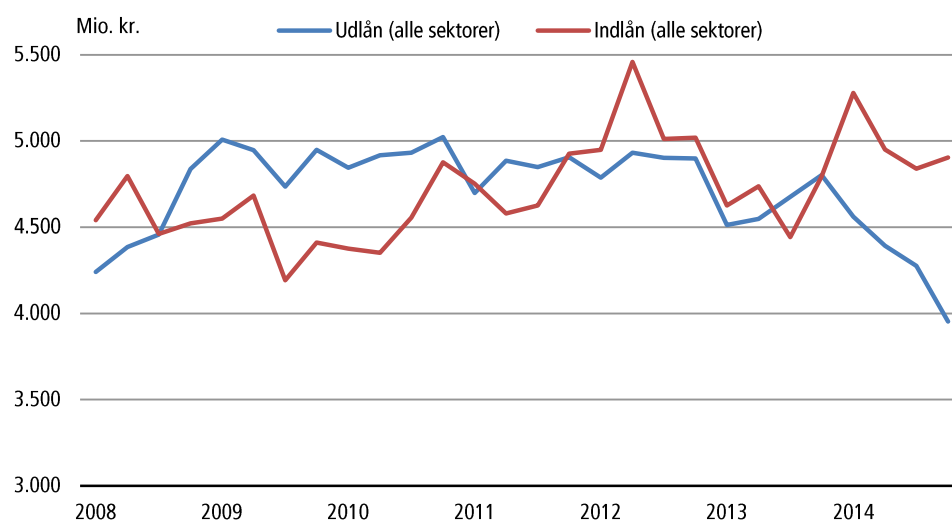
Godsmængderne er en god indikator for den samlede import og eksport for Grønland, da den dækker den primære forbindelse benyttet ved import og eksport. Tallene er baseret på oplysninger fra RAL og dækker dermed ikke udenrigshandel via andre transportselskaber eller fly, og dermed heller ikke handelen med brændselsstoffer.

Ud- og indlån for banker, ultimo

Udlån fra banker var ultimo 4. kvartal 2014 på 3.952,3 mio. kr., hvilket er et fald på 323,8 mio. kr. i forhold til forudgående kvartal eller et fald på 7,6 pct., hvilket kommer efter fald på 2,6 pct. i 3. kvartal, og et fald på 3,7 pct. i 2. kvartal.

Indlån i banker er i 4. kvartal 2014 på 4.904,8 mio. kr., hvilket er en stigning på 65,9 mio. kr. fra kvartalet før, eller en stigning på 1,4 pct., og dette kommer efter et fald på 2,2 pct. i 3. kvartal fra kvartalet før, og et fald på 6,2 % i 2. kvartal.

Figur 3. Ud- og indlån for banker ultimo

Kilde: <http://bank.stat.gl/kodlan>

Der har været en tendens til at både udlån fra banker og indlån i banker har været nedadgående i de seneste kvartaler; i 4. kvartal har der dog været en stigning i indlån. Udlån fra banker har det laveste niveau siden 2007.

Tabel 4. Ud- og indlån, ultimo efter kvartal

	Udlån (alle sektorer)	Indlån (alle sektorer)
	Mio. kr.	
4. kvartal 2013	4.802,2	4.794,2
1. kvartal 2014	4.560,5	5.279,5
2. kvartal 2014	4.392,0	4.949,9
3. kvartal 2014	4.276,1	4.838,9
4. kvartal 2014	3.952,3	4.904,8
	Pct. ændring i forhold til foregående kvartal	
4. kvartal 2014	-7,6	1,4

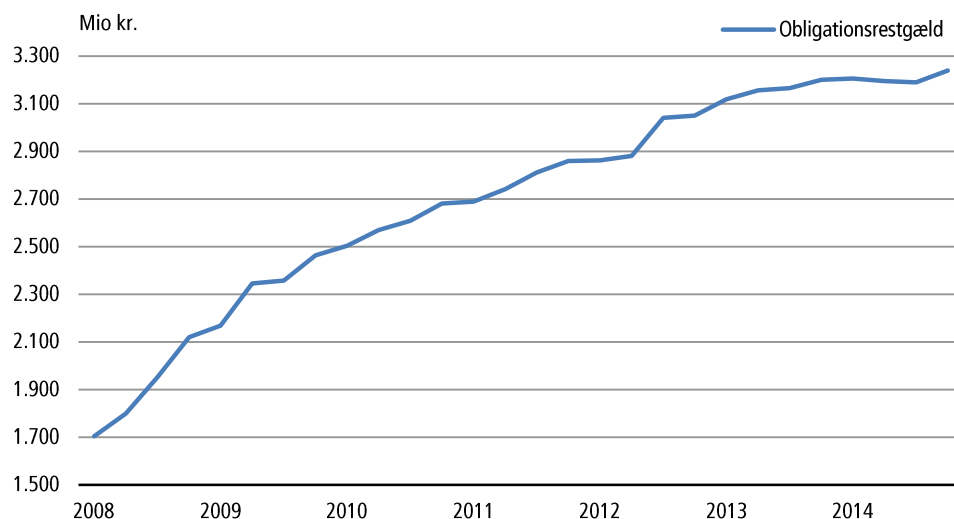
Kilde: <http://bank.stat.gl/kodlan>

Udlån og indlån for bankerne indikerer i hvilken udstrækning virksomheder og forbrugerne har ønske om at optage lån og ønske om at foretage opsparing. Et højt indlånsniveau indikerer, at der sker en opsparing til dårligere tider og herved et lavere forbrug. Faldende udlånsniveau indikerer, at der er et faldende forbrug og fald i private investeringer. I statistikbanken er det muligt, at se ud- og indlån opdelt efter sektorer.

Obligationsrestgæld, ultimo

Obligationsrestgælden, ultimo var i 4. kvartal 2014 samlet 3.240,5 mio. kr., hvilket er en stigning på 49,6 mio. kr. i forhold til 3. kvartal 2014, eller en stigning på 1,6 pct. Dette kommer efter et fald i 3. kvartal 2014 på 0,1 pct. i forhold til forudgående kvartal og et fald i 2. kvartal 2014 på 0,3 pct. i forhold til forudgående kvartal.

Figur 4. Obligationsrestgæld, ultimo

Kilde: <http://bank.stat.gl/kodobl>

Der var en stigende tendens i obligationsrestgælden indtil 2013 2. kvartal, hvor efter obligationsrestgælden stagnerede. Den kvartalsvise gennemsnitlige stigning i perioden 2. kvartal 2013 til og med 3. kvartal 2014 var på 0,4 pct. I 4. kvartal 2014 var den på 1,6 pct.

Tabel 5. Obligationsrestgæld, ultimo, efter udvalgte ejendoms-kategorier og kvartal

	I alt	Ejerboliger	Andelsboliger	Privat boligudlejning	Kontor og forretning
	Mio. kr.				
4. kvartal 2013	3201,6	2521,9	222,5	199,5	252,4
1. kvartal 2014	3206,5	2534,9	219,2	197,3	250,3
2. kvartal 2014	3195,5	2539,7	216	189,7	245,4
3. kvartal 2014	3190,9	2543,8	213	187,8	241,9
4. kvartal 2014	3240,5	2541,3	209,5	198,5	279,6
	Pct. ændring i forhold til foregående kvartal				
4. kvartal 2014	1,6	-0,1	-1,6	5,7	15,6

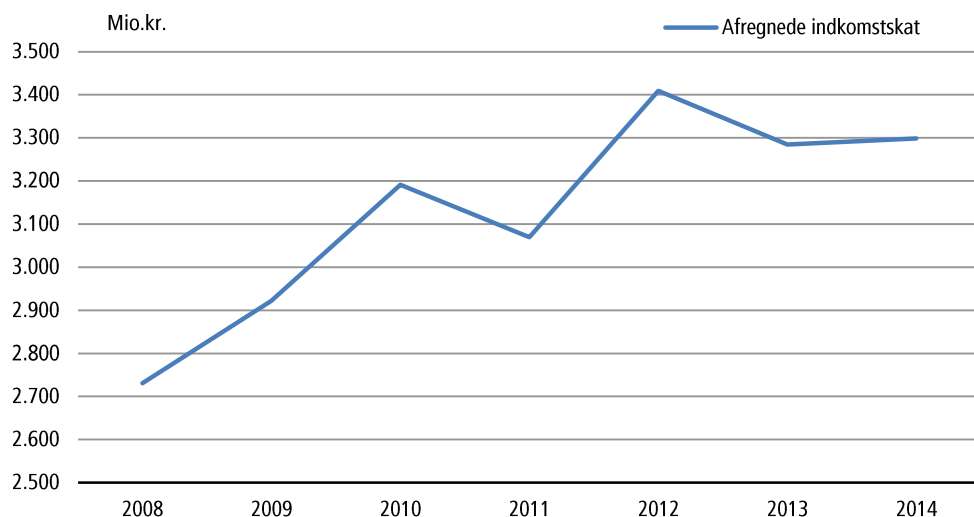
Kilde: <http://bank.stat.gl/kodobl>

Obligationsrestgælden er det nettobeløb, som låntagerne skylder realkreditinstitutterne. Niveauændringerne giver en indikation af udviklingen i markedet for køb og overtagelse af boliger og andre ejendomme.

Afregnede indkomstskatter

De samlede afregnede indkomstskatter var i 4. kvartal 2014 898,8 mio. kr., hvilket var et fald på 10,8 mio. kr. i forhold til samme kvartal året før, eller 1,2 pct. Dette kommer efter en stigning på 6,1 pct. i 3. kvartal i forhold til samme kvartal året før og et fald på 1,2 pct. i 2. kvartal i forhold til samme kvartal året før.

Figur 5. Afregnede indkomstskatter årligt

Kilde: <http://bank.stat.gl/kodskt>

Der har været en stagnerende tendens i de afregnede indkomstskatter. Udviklingen i de afregnede indkomstskatter kan være påvirket af ændringer i skatteprocenten⁶. De samlede afregnede skatter faldt med 3,7 pct. i 2013 i forhold til året før. For 2014 var der en mindre stigning på 0,4 pct.

Tabel 6. Afregnede indkomstskatter efter type, kvartal og tid

	Samlet skat	Landsskat	Fælleskommunal	Kommuneskat	Særlig landsskat
	Mio. kr.				
År til dato, 2013 . . .	3284,5	783,4	453,9	1978,3	68,9
4. kvartal 2013	909,6	216,8	125,8	548,5	18,6
År til dato, 2014	3299,1	777,4	450,5	2002,1	69
1. kvartal 2014	785,5	185,2	107,6	477,6	15,1
2. kvartal 2014	775	182,6	105,9	470,4	16,1
3. kvartal 2014	839,8	198,2	113,4	504	24,1
4. kvartal 2014	898,8	211,3	123,6	550,1	13,7
	pct. ændring i forhold til samme kvartal året før				
År til dato, 2014 . . .	0,4	-0,8	-0,7	1,2	0,1
4. kvartal 2014	-1,2	-2,5	-1,7	0,3	-26,3

Kilde: <http://bank.stat.gl/kodskt>

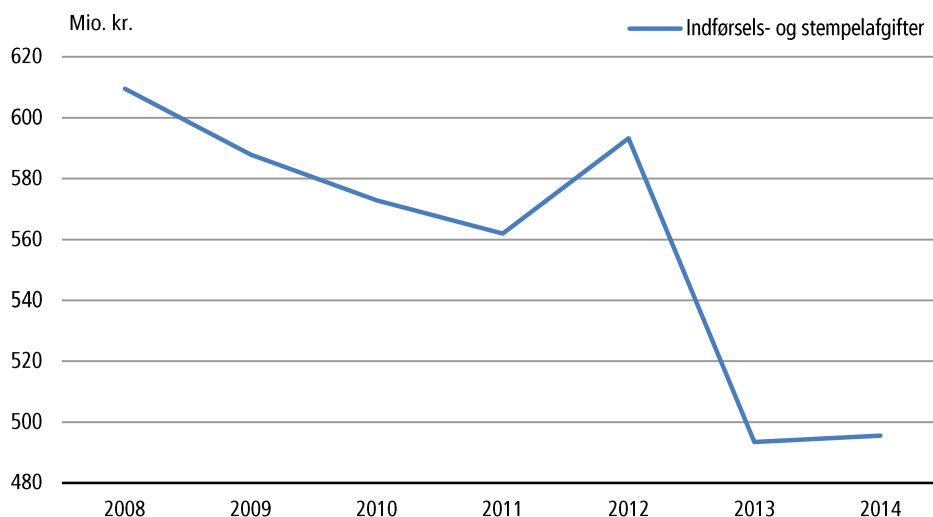
De afregnede indkomstskatter er de skatter, som månedligt bliver afregnet af arbejdsgiverne til Skattestyrelsen. Niveauet for indkomstskatterne kan give en indikation på udviklingen og aktiviteten på arbejdsmarkedet. Et stigende indkomstskatteniveau kan være tegn på en øget aktivitet på arbejdsmarkedet.

⁶ De seneste ændringer i udskrivningsprocenterne, gældende fra 2014 i Kommuneqarfik Sermersooq blev kommuneskatten ændret fra 25 pct. til 26 pct., Landsskatten blev fra 2013 sat ned fra 11 Pct. til 10 pct.

Indførsels- og stempelafgifter

De samlede indførsels- og stempelafgifter var i 4. kvartal 154,7 mio. kr., hvilket er en stigning på 19,7 mio. kr. i forhold til samme kvartal fra det forudgående år, hvilket svarer til en stigning på 14,6 pct. Dette kommer efter et fald på 8,0 pct. i 3. kvartal og et fald på 4,1 % i 2. kvartal.

Figur 6. Indførsels- og stempelafgifter årligt

Kilde: <http://bank.stat.gj/kodafg>

Der er en stabil tendens i det samlede provenu fra indførsels- og stempelafgifter i 2014 i forhold til 2013. Den relative store stigning i indførselsafgifterne i 4. kvartal 2014 skal således også ses i forhold til den samlede årlige udvikling, og her steg indførselsafgiften med 0,4 pct. i forhold til 2013.

Tabel 7. Indførsels- og stempelafgifter efter type og kvartal

	Indførsels- og stempelafgifter			
	Indførsels- og stempelafgifter	Indførselsafgifter	Motorkøretøjer	Stempelafgifter
Mio. kr.				
År til dato, 2013	493,5	463,8	27,3	29,7
4. kvartal 2013	135,0	127,5	7,6	7,5
År til dato, 2014	495,6	472,8	30,4	22,8
1. kvartal 2014	83,1	78,4	8,7	4,7
2. kvartal 2014	118,9	111,6	5,9	7,3
3. kvartal 2014	138,9	133,4	6,5	5,5
4. kvartal 2014	154,7	149,4	9,3	5,3
Pct. ændring i forhold til samme kvartal foregående år				
År til dato 2014	0,4	1,9	11,4	-23,2
4. kvartal 2014	14,6	17,2	22,4	-29,3

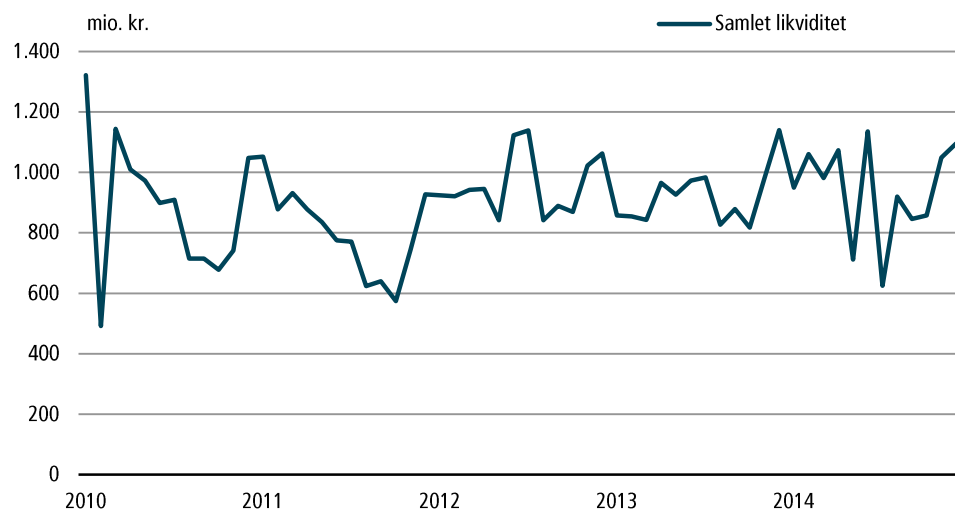
Kilde: <http://bank.stat.gj/kodafg>

Niveauændringerne i provenuet fra indførsels- og stempelafgifterne indikerer i hvilken retning privatforbruget bevæger sig. Niveauændringerne indikerer om der sker et forøget forbrug eller et aftagende forbrug på de varer, som er påført afgifter. Niveauet for stempelafgiften er en indikator for udviklingen af overtagelse af boliger og etablering af andelsboliger.

Landskassens likviditet

Landskassens likviditet var ultimo december 2014 1.094,8 mio. kr., hvilket er en stigning på 249,3 mio. kr. i forhold til september 2014, eller en stigning på 29,5 pct. I forhold til december 2013 er der dog sket et fald i likviditeten på 44,4 mio. kr., eller 3,9 %.

Figur 7. Landskassens likviditet

Kilde: <http://bank.stat.gl/kodlik>

I 2014 var likviditetsniveauet i gennemsnit 941,9 mio. kr.

Tabel 8. Landskassens likviditet efter beholdningstype og kvartal

	Samlet	Bankindestående	Obligationer
	Mio. kr.		
2013 december	1.139,2	752,4	386,8
2014 marts	981,3	591,9	389,3
2014 juni	1.134,9	739,9	395,0
2014 september	845,5	362,2	483,3
2014 december	1.094,8	608,8	486,1
	Pct. ændring i forhold til samme periode året før		
2014 december	-3,9	-19,1	25,7
	Pct. ændring fra forudgående periode		
2014 december	29,5	68,1	0,6

Kilde: <http://bank.stat.gl/kodlik>

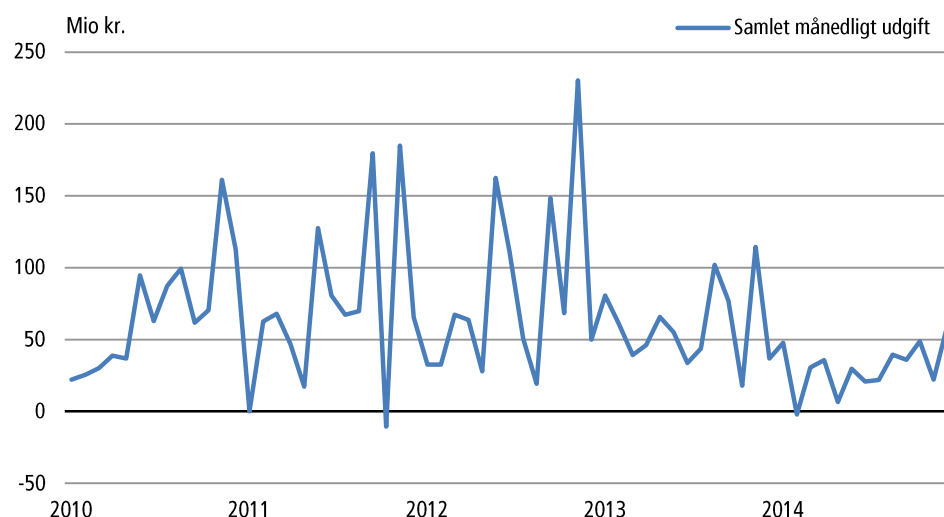
Landskassens likviditet er en indikator for, aktivitetsændringer i økonomien i forhold til niveauet for landskassens forbrug. Ved opgørelse af likviditetsniveauet er der inkluderet landskassens gæld, som var på 599 mio. kr. i 2014. Likviditetsniveauet indikerer også hvor velpolstreret landskassens økonomi er i forhold til at imødegå et akut finansieringsbehov, eller blot at imødegå almindelige likviditetsudsving. Likviditeten består af indestående i banker inkl. kassebeholdning, og beholdning af likvide obligationer. I Finansloven er der fastsat et minimumsmål for likviditetsniveauet på 10 % af landskassens samlede udgifter.

Anlægs- og renoveringsfonden

Forbruget fra anlægs- og renoveringsfonden var i 4. kvartal 2014 på 166,7 mio. kr., hvilket er en stigning på 84,4 mio. kr. fra 3. kvartal 2014.

Der har dog været et fald på 79,3 mio. kr. i 4. kvartal 2014 i forhold til samme kvartal foregående år, hvilket kommer efter et fald på 96,9 mio. kr. i 3. kvartal og et fald på 95,1 mio. kr. i 2. kvartal i forhold til samme kvartal i foregående år.

Figur 8. Anlægs- og renoveringsfonden udgifter efter måneder

Kilde: <http://bank.stat.gl/kodanl>

For hele 2014 har det samlede forbrug været 396,9 mio. kr. hvilket er et samlet fald på 375,9 mio. kr. i forhold til 2013.

Tabel 9. Anlægs- og renoveringsfonden efter hovedgruppe, kvartal og tid

	Samlet	Boliger	Anlægsfonden, udlån	Nukissiorfiit	Institutioner	Rest incl. landingsbaner
	Mio kr.					
Året 2013	772,8	179,9	117,2	159,4	290,8	25,6
4. kvartal 2013 ...	246,1	-77,4	108,6	89,4	105,6	19,9
Året 2014	396,9	47,2	108,1	0,0	215,4	26,2
1. kvartal 2014	76,1	-46,7	88,0	0,0	33,1	1,6
2. kvartal 2014 ...	71,9	23,6	5,7	0,0	42,0	0,4
3. kvartal 2014	82,3	18,7	6,8	0,0	50,9	5,9
4. kvartal 2014 ..	166,7	51,5	7,5	0,0	89,4	18,2
	Ændring i forhold til samme kvartal foregående år					
År til dato 2014 ...	-375,9	-132,7	-9,1	-159,4	-75,4	0,6
4. kvartal 2014	-79,3	128,9	-101,1	-89,4	-16,2	-1,7

Kilde: <http://bank.stat.gl/kodanl>

Forbruget fra anlægs og renoveringsfonden er en indikator for aktiviteten generet i anlægssektoren fra Selvstyret. Et højere niveau indikerer, at der sker en forøgelse af midlerne brugt fra fonden, og herved forøget aktivitet.

Metode

Begrebet konjunkturstatistik omfatter de måneds- og kvartalsstatistikker, der anvendes ved vurdering og analyse af konjunktursituationen i et land.

Den foreliggende konjunkturstatistik præsenterer en række ny konjunkturindikatorer, som har til formål at tegne et billede af den aktuelle økonomiske udvikling i Grønland. Konjunkturstatistikken skal supplere nationalregnskabet ved at give en hurtig indikation af udviklingen i nationalregnskabets hovedstørrelser: Produktion, privat og offentligt forbrug, investering og udenrigshandel. Udover funktionen som indikator har de fleste af konjunkturstatistikkerne interesse til belysning af sit eget område, selvom en del af dem senere bliver suppleret med mere detaljerede og præcise data om området.

Beskrivelsen af den aktuelle konjunkturudvikling sker ud fra bevægelserne i de centrale økonomiske indikatorer. Indikatorerne kan ikke direkte sige noget om baggrunden for udviklingen i konjunkturerne, men såfremt Grønlands Statistik har kendskab til ændringer i lovgivning eller andet, der må formodes at have væsentlig indflydelse på udviklingen i indikatorerne, vil det blive nævnt i den medfølgende tekst.

Følgende ny data er medtaget i konjunkturstatistikken:

- Detailhandelens omsætning
- Godsmængder
- Ud- og indlån for banker, ultimobalance
- Obligationsrestgæld, ultimobalance
- Afregnede indkomstskatter
- Indførselsafgifter/Stempelafgifter
- Landskasses Likviditet
- Anlægs- og reoveringsfonden

Herudover er der også følgende eksisterende konjunkturserier

- Turismestatistik med Hotelovernatninger og flypassagerer
- Udenrigshandel, Import og eksport
- Registrerede arbejdssøgende
- Fiskeri og fangst med indhandling og prisindeks for fiskeprodukter
- Forbrugerprisindekset
- Byggeomkostningsindeks

Detailhandelens omsætning

Formålet med statistikken er at belyse udviklingen i detailhandelen og dermed en væsentlig del af det private forbrug.

Grønlands Statistik indhenter en gang i kvartalet omsætningstal fra de 3 største detailkæder i Grønland. Den samlede omsætning for de tre kæder er lagt sammen. Omsætningen er herefter opgjort som et værdiindeks, hvor udviklingen i indekset tegner et billede af udviklingen i omsætning i detailhandelen. Indekset er opgjort som den gennemsnitlige kvartalsomsætning i et basisår, og ændring i hvert kvartal sker i forhold til indekset for det gennemsnitlige kvartals omsætning.

Indekset bliver også opgjort som sæsonkorrigerede indeks. Ved sæsonkorrektionen renses data for systematiske udsving over året. Sæsonkorrektionen foretages ved hjælp af X-12-ARIMA. Det sæsonkorrigerede indeks bliver revideret løbende. En nærmere metodeforklaring til sæsonkorrektion, er lavet i en særskilt metodebeskrivelse.

Godsmængder

Formålet med statistikken er at have en indikator i forhold til import og eksport til og fra Grønland. Grønlands Statistik modtager kvartalvis fra Royal Arctic Lines A/S (RAL) godsmængderne til og fra Grønland. Statikken er opgjort som den totale godsmængde i 1.000 m³. Godsmængderne bliver også opgjort som sæsonkorrigerede tal.

Det er ikke hele Grønlands eksport af varer der bliver transporteret af RAL, blandt andet fordi der også sker landinger af fisk på Island.

Godsmængderne er kun opgjort for totalmængden. Godsmængderne består dog af forskellige typer gods. RAL benytter følgende type opgørelse.

Godsmængderne på typer og gennemsnitlig andel de seneste år i pct.

	Til Grønland	Fra Grønland
Almindeligt gods	62	6
Bil, båd, og entreprenørmaskiner ...	4	1
Farligt gods	2	1
Farligt temperaturreguleret	0	0
Flatrackgods	9	0
Miljøgods	-	3
Overstørrelsesgods	1	0
Tankcontainere	1	2
Temperaturreguleret	20	84
Transportudstyr	1	3

Ud- og indlån for banker, ultimobalance

Formålet med statistikken er at belyse udviklingen i ud- og indlån i Grønland, samt hvilke sektorer der optager og indskyder lån i bankerne.

Nationalbanken har opgjort ud- og indlånsbalancen for grønlandske og danske banker, for grønlandske resider. Nationalbanken har udviklet en detaljeret MFI-statistik, der fra 3. kvartal 2013 giver mulighed for at inddele lånene i sektorer, se vedlagte link. [Ny og mere detaljeret MFI-statistik](#).

Statistikken er opgjort for følgende sektorer:

- 1000 Alle sektorer
- 1100 Ikke-finansielle selskaber
- 1200 Finansielle selskaber ekskl. monetære og finansielle institutioner (MFI)
- 1300 Offentlige forvaltning og service
- 1400 Husholdninger
- 1500 Non-profit institutioner rettet mod husholdninger (NPISH)

Nationalbanken har udarbejdet en fordelingsnøgle mellem sektoropdelingen og den normale branchefordeling. Fordelingsnøgle mellem sektorfordelingen og branchenomenklatur kan ses i Nationalbankens [sektormanual](#).

Ud- og indlånene er opgjort som balancen ultimo i perioden, hvilket betyder at lånebeholdningen er opgjort for slutningen af perioden. Udviklingen i balancen sker på baggrund af fire typer af strømme, som påvirker bevægelserne i balancen, hvilket er:

Nettotransaktioner
Tab
Valutakursreguleringer
Reklassifikationer

Det er primært strømtyperne *Nettotransaktioner* og (*reklassifikation/ændringer i lånets karakteristika*) der generelt har mest volumen. For en mere detaljeret gennemgang af opgørelsen og statistikken henvises til Nationalbankens hjemmeside. www.nationalbanken.dk

Obligationsrestgæld

Formålet med statistikken er at opgøre udviklingen og omfanget af finansiering fra realkreditinstitutioner i Grønland, efter ejendoms kategorier.

Grønlands Statistik modtager en opgørelse af obligationsrestgælden fra Finanstilsynet, der opgør den samlede udlånsportefølje fordelt på ejendoms kategorier. Opgørelsen er opgjort som balancen ultimo perioden, hvilket betyder at det er beholdningen i slutningen af en periode der er opgjort.

Udlånene er opgjort efter hvilke ejendoms kategori lånet er ydet til.

Ejendoms kategorier er opgjort som følgende:

Ejendoms kategorier	Ejendoms kategorier uddybet
Ejeboliger	Ejeboliger
Støttet byggeri (til beboelse)	Støttet byggeri til beboelse
Andelsboliger	Andelsboliger
Privat boligudlejning	Private beboelsesejendomme til udlejning
Industri & håndværk	Industri & håndværksejendomme (inkl. kollektive energiforsyningsanlæg)
Kontor & forretning	Kontor & forretningsejendomme
Social & kulturel	Ejendomme til sociale, kulturelle og undervisningsmæssige formål

For yderligere informationer omkring opgørelsen henvises til Finanstilsynets hjemmeside. www.finanstilsynet.dk

Afregnede indkomstskatter

Formålet med statistikken er at opgøre det afregnede provenu fra indkomstskatter. Data for de løbende afregnede A- og B-indkomstskatter er indhentet fra Skattestyrelsen. Opdelingen er gjort for landsskat, fælleskommunal skat, kommunalskat og særlig landsskat.

Ved vurdering af udviklingen i indkomstskatteprovenuet skal ændring i reglerne for indkomstskatten medtages. (For eksempel blev landsskatten ændret pr. 1. januar 2013 fra 11 % til 10 %)

Periodisering af afregningen

Den regnskabsmæssige afregning af indkomstskatter sker for 15 perioder for et år. I denne konjunkturstatistik er periodisering foretaget ved at perioderne 1-13 bliver opgjort i det pågældende år, mens perioderne 14 og 15 bliver videreført til efterfølgende års 1. kvartals afregning. Årsagen til denne periodisering er der er taget et større hensyn til at udarbejde en hurtig kvartalsvis indikator af skatteafregningen, snarere end en fuldt korrekt årsopgørelse af skatteafregningen.

Landsskat og særlig landsskat, ved afregningen af den særlig landsskat, sker der også samtidigt en afregning af landsskat fra de samme områder. Afregnede landsskat fra disse områder er lagt sammen med landsskatten fra resten af Grønland.

Indførselsafgifter / Stempelafgifter

Formålet med statistikken er at belyse provenuet fra indførselsafgifter og stempelafgifter, og herved have en indikator for udviklingen i forbruget af afgiftsbelagte varer.

Grønlands Statistik modtager fra Skattestyrelsen en gang i kvartalet oplysninger om indførselsafgifter og stempelafgifter. Udviklingen i afgiftsprovenuet skal også vurderes i forhold til ændring i afgiftssatserne.

Indførselsafgifter er opgjort efter følgende varer og afgiftsgruppe nr.

Vareart	Afgiftsgruppe nr.
1.1 Sukker/kaffe/the	1+2+3
1.2 Chokolade	4
1.3 Øl	11+12+13+14+15
1.4 Vin	16+17+18+19+20
1.5 Spiritus	21+22+23+24+25+26
1.6 Cigaretter	43
1.7 Anden tobak	41+42+44+45+46
1.8 Mineralvand	31+32+33
1.9 Emballage	34+35
1.10 Kød	51 til 62
1.10 Motorkøretøjer	71 til 84
1.11 Parfume	90
1.12 Diverse	Øvrige

Stempelafgiften er en afgift hvor der svares en andel af handelsværdien til Selvstyret ved køb eller overtagelse af fast ejendom, pantsætning af fast ejendom eller løsøre, herunder skibe og både, der er fritidsfartøjer. Udviklingen i afgiften er blandt andet afhængig af køb af egen bolig og andelsboliger.

For nærmere detaljer om afgiftsgrupper, og afgiftssatser henvises til Skattestyrelsens hjemmeside.

[Http://aka.gl/da/Borger/AFGIFT/Afgiftslove/Indfoerselsafgifter](http://aka.gl/da/Borger/AFGIFT/Afgiftslove/Indfoerselsafgifter)

Landskassens Likviditet

Det centrale regnskabskontor (DcR) i Selvstyret udarbejder opgørelsen for Landskassens kortfristede likviditet. Opgørelsen er opgjort efter beholdningstype, som er fordelt efter

Bankindestående (inkl. kassebeholdning)
Obligationer

Opgørelsen er udarbejdet med udgangspunkt i ultimo balancen i den pågældende måned, så opgørelse efter kvartaler, gøres ved at tage henholdsvis marts, juni, september og december månedsbalance.

Anlægs- og reoveringsfonden

Det centrale regnskabskontor (DcR) i Selvstyret udarbejder månedligt opgørelse af forbruget i Anlægs- og reoveringsfonden. Opgørelsen er opgjort efter hovedgrupper, som er fordelt efter

Boliger (anlæg og reovering)
Anlægsfonden, udlån
Nukissiorfiit (anlæg og reovering)
Institutioner (anlæg og reovering)
Rest, incl. landingsbaner (anlæg og reovering)

DcR opgør forbruget fra Anlægs- og renoveringsfonden efter regnskabsperioder, dvs. at der er 13 perioder i løbet af et år, 12 måneder og en ultimo periode. Der er i forbindelse med udgivelse af data til konjunkturstatistikken ikke foretaget ændring af denne opgørelsesmetode. Opgørelse efter et års forbrug skal opgøres ved at sammenlægge de 13 regnskabsperioder.

Ved den kvartalvis opgørelse er forbruget i 4. kvartal opgjort som de samlede forbrug i oktober, november og december og ultimo perioden.

En nærmere detaljeret gennemgang af anlægsforbruget, bliver udarbejdet i redegørelse for anlægs- og renoveringsfonden. Derudover kan der henvises til Finansloven, hvor forklaringer til enkelte anlægsprojekter fremgår.

Udgivelse

Konjunkturstatistikken vil blive udgivet en gang om året, med en kvartalsvis nyhedsmail. Opdatering af de enkelte statistikbank tabeller vil ske umiddelbart efter at data er blevet tilgængelig, og senest ca. 1. måned efter at et kvartal er afsluttet.

Fejlkilder

Løbende priser og faste priser (nominelle priser/realpriser).

Dataserierne i værdi er ikke blevet korrigeret for inflation. Konjunkturstatistikken bliver kun vist i løbende priser. Udviklingen i en tidsserie i fastepriser vil normalt medføre at væksten er lavere.

Afregning af indkomstskatter

Der kan være usikkerhed i forhold til en periodevis forskydning af afregningen. Den månedlige indberetningsafregning fra selskaber eller institutioner til skattestyrelsen kan af forskellige årsager have uregelmæssigheder, hvilket medfører at der kan ske periodevis forskydning af afregningen, for eksempel på grund af for sent afleverede afregninger.

På grund af den benyttede periodisering, og at feriepenge for et indkomstår typisk bliver afregnet i den periode som Skattestyrelsen kalder periode 15 i et regnskabsår, vil feriepenge i denne opgørelse blive opgjort som afregnet i 1. kvartal det efterfølgende år.

Indførsels- og stempelafgifter.

Det kan ske at der kan komme periodevis store udsving, som ikke har sæsonmæssige årsager. Årsagen er at en enkelt køber, kan købe store partier i et kvartal til lager, og det kan påvirke ændringerne i forhold til året før.

Anlægs og renoveringsfonden

Der er mulighed for at den afsluttende kontering for anlægsfonden ikke kommer med i udtrækket der er modtaget fra DcR. Det vil sige at der kan være uoverensstemmelse mellem opgørelsen til denne konjunkturstatistik og redegørelse for anlægs og renoveringsfonden.

Konjunkturstatistik 4. kvartal 2014

Indledning

I en tidsserie kan der være sæsonudsving, og for at vurdere udviklingen korrekt, kan det være nødvendigt at tage højde for dette. Sæsonudsving kan ske på grund af at årstiderne skifter, for eksempel kan der være større aktivitet i byggeriet eller i fiskeriet i sommerhalvåret end i vinterhalvåret. En definition på sæson er blevet beskrevet af (Hylleberg 1992), *som en systematisk, men ikke nødvendigvis regulær bevægelse indenfor året, forårsaget af ændring i vejret, kalenderen, og tidspunktet for beslutninger, direkte eller indirekte gennem produktion- og forbrugsbeslutninger gjort af agenter i økonomien*⁷.

Sæsonkorrektur

Ved sæsonkorrektur beskrives en tidsserie ofte på nedenstående måde. Den observerede tidsserie (O), er de faktiske tal som er i en tidsserie, og består af fire elementer. En tidsserie kan endvidere blive anskuet på to forskellige måder ved sæsonkorrektur.

$$O = T * S * K * I \quad \text{Multiplikative form (1)}$$

$$O = T + S + K + I \quad \text{Additive form (2)}$$

Ligningerne beskriver hvilke påvirkninger, der er i tidsserien (O). De fire elementer er trend (T), kalendereffekten (K), sæsonvariation (S), og den irregulære komponent (I).

Trend (T) beskriver i hvilken retning tidsserien bevæger sig i. Dette er en langsigtet påvirkning af tidsserien. I et diagram vil det være en meget ret linje, med meget bløde bevægelser over tid.

Sæsonvariation (S) er den periodiske variation, der gentager sig fra år til år, årsagen til sæsonændringen kan ske på grund af klimatiske forhold.

Kalendereffekten (K) er den effekt som for eksempel handelsdage vil have på månedsserien, hvis der er for eksempel 5 lørdage i en måned, vil det have en påvirkning af detailhandelssalget i forhold til, at der kun var 4 lørdage i en måned. Datoen for påsken skifter også fra år til år, og nogle tidsserier er påvirket af tidspunktet for påsken, i påsken er der for eksempel større efterspørgsel i detailhandlen.

Den irregulære komponent (I) er den effekt på en tidsserie, der ikke kan forklares ud fra trend effekten, sæsonvariation, og kalendereffekten. Det er der ved en kortsigtet aktivitetsændring af tidsserien.

⁷ Modelling Seasonality 1992, Hylleberg, S. (Oxford University Press)

Ligning (1) Den multiplikative model er som regel standard metoden, eller udgangspunktet for at se en tidsserie på. Modellen antager, at den absolutte størrelse til hver komponent i serien er afhængig af hinanden, og at størrelsen på sæsonvariationerne vokser og falder med niveauet på den ikke justerede serie.

Ligning (2) Den additive model antager, at den absolutte størrelse til hver komponent i serien er uafhængig af de andres størrelser. Sæsonvariationerne er således uafhængige af niveauet på den ikke justerede serie.

For at finde det sæsonkorrigerede tal, flyttes der om på de fire elementer i ligning (1) og (2), for herved at opnå at det sæsonkorrigerede tal er på den ene side af ligningstegnet og de observerede tal, kalendereffekten og sæsonvariationen på den anden side.

I ligning (3) og (4) er det sæsonkorrigerede tal (A) isoleret, og det af trend (T) og den irregulære komponent (I). Det sæsonkorrigerede tal (A) er lig med den observerede tidsserie (O) divideret eller fratrukket med kalendereffekten (K) og sæsonvariationen (S).

De sæsonkorrigerede tal (A) bliver således beregnet på følgende metode.

$$A=O/(K*S) \quad \text{Multiplikative model (3)}$$

$$A=O-(K+S) \quad \text{Additive model (4)}$$

Hvorfor sæsonkorrigerer.

Formålet med at sæsonkorrigerer tidserier, er at rense tidserien for sæsonudsvingene der sker i løbet af et år. Herved kan de kortsigtede bevægelser, og irregulære bevægelser kommer til at fremstå tydeligere, i forhold til ikke justeret tidsserier. Det er ikke alle tidsserier, der har en gentagende periodisk variation. Det er således ikke alle tidsserier, hvor det er nødvendigt eller der er et behov for at sæsonkorrigerer.

Sæsonvariationen vil i en tidserien, der strækker sig over længere årrække, have mulighed for at ændre sig. Sæsonvariationen er ikke nødvendigvis en statisk bevægelse, men kan ændre sig, på grund af for eksempel vejrlige ændringer eller at moden skifter.

Direkte eller indirekte metode.

Ved en direkte metode, bliver sæsonkorrektio n gjort på det aggregerede niveau af en tidsserie. Hvilket er forskelligt i forhold til en indirekte metode, her bliver de enkelte underliggende tidsserier sæsonkorrigeret og efterfølgende summeret op til den samlede sæsonkorrigerede tidsserie.

Kalendereffekten

Korrektion af tidsserier i forhold til kalendereffekten, sker på grund af at antallet af handelsdage i løbet af en måned er forskelligt og at tidspunktet for påsken flytter sig imellem år. Det er således nødvendigt at indarbejde en korrektion i tidsserier for denne effekt. Kvartalsdata indeholder dog samme antal dage og handelsdage. Det er derved ikke altid muligt, at identificerer en handelsdag effekt.

Outliers

Behandling af ekstreme værdier. I en tidsserie kan der eksistere ekstreme værdier eller outliers, hvilket vil have indflydelse på beregning af sæsonvariationen. Det er dog muligt, at korrigerer for disse outliers ved beregningen af sæsonvariation. De enkelte outliers bliver dog medtaget i de sæsonkorrigerede tidsserier, efter at sæsonvariation er beregnet.

Glidende gennemsnit og ARIMA model

Et glidende gennemsnit benyttes både til at finde trend, sæsonvariationen og efterfølgende kan den irregulære komponent findes som residual værdien.

For at finde sæsonvariationen bliver der benyttet et symmetrisk glidende gennemsnit for perioderne i tidsserien, og gennemsnittet af de glidende gennemsnit, bliver benyttet til at finde sæsonkorrektions faktoren. Valget af hvilket type glidende gennemsnit der benyttes, har således betydning for resultatet.

For at kunne lave et symmetrisk glidende gennemsnit for alle perioder i en tidserie, inklusiv startperioderne og slutperioderne, er det nødvendigt at lave en forecasting af perioderne udenfor tidserien. Der benyttes her, en ARIMA model (AutoRegressive Integrated Moving Average) til formålet. Dette bevirker også, at de seneste perioders sæsonkorrigerede tal har en vis usikkerhed.

Metodevalg

Valget af metode til at sæsonkorrigerer, i forhold til om det er en multiplikative eller en additiv model der benyttes, og i forhold til hvilken ARIMA model der benyttes, er gjort automatisk af programmet X-12-ARIMA og Demetra+. Årsagen til at lade programmet afgøre, hvilken metode der benyttes, sker primært for at sikre, at sæsonkorrektion bliver gjort mest korrekt. Det bliver derudover anbefalet i Eurostat, ESS Guidelines on Seasonal Adjustment, 2009, som den mest optimale løsning.

For at sikre, at det er en korrekt metode, der er blevet valgt, er der nogle indbyggede test af sæsonkorrektion, hvilket skal sikre at sæsonvariationen og kalendereffekten ikke bliver estimeret forkert.

Der er for eksempel et krav til at estimationsfejl i de sidste 3 år i serien skal ligge under 10 procent. Derudover er der nogle kvalitative indikatorer, der hjælper med at vurdere sæsonkorrektionen, udvalgte indikatorer er vist i tabel 1.

Sæsonkorrektion er et meget stærkt redskab i forhold til at korrigerer faktiske tal. Det er anbefalet i Eurostats, ESS Guidelines on Seasonal Adjustment, 2009, at de faktiske tidsserier også bliver gjort tilgængelig, og at metoden som er benyttet også bliver gjort tilgængelig.

Sæsonkorrektion af detailhandelens omsætningsindeks og godsmængder

Årsagen til at tidsserierne detailhandels omsætningsindeks og godsmængderne bliver sæsonkorrigeret er, at der er en tydelig sæsonvariation, og denne effekt kan ved at sæsonkorrigerer den observerede tidsserie, blive taget ud af tidsserien, for herved at opnå mulighed for at sammenligne udviklingen fra en periode i forhold til en anden periode.

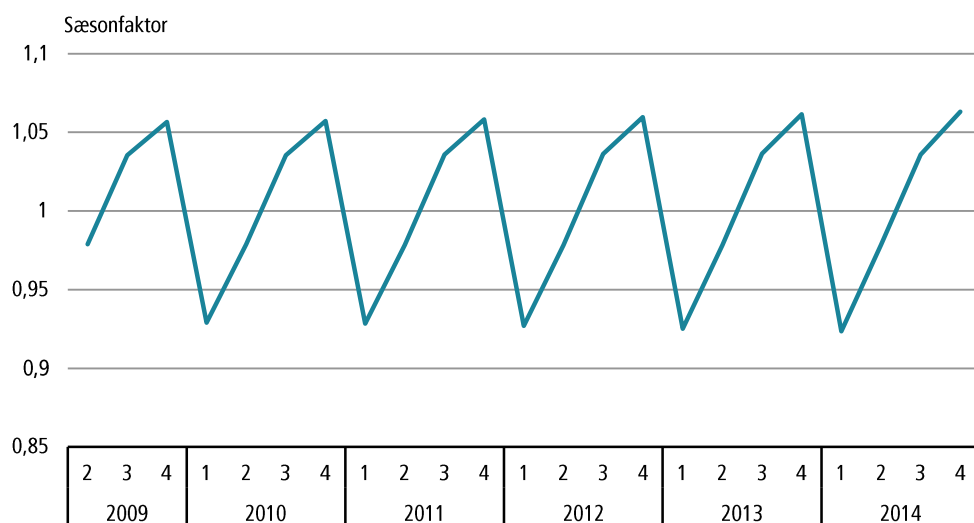
Ved beregningen af sæsonkorrektionen er der blevet benyttet metoden X-12-ARIMA og programmet Demetra +.

Der er blevet benyttet en direkte metode til at sæsonkorrigerer detailhandels omsætningsindeks, og godsmængderne. Ved sæsonkorrektion af de to tidsrækker er der også lavet korrektion af de faktiske tal i forhold til kalendereffekten. For detailhandels omsætningsindeks, er der blevet benyttet den multiplikative model, mens der for godsmængderne er blevet benyttet den additive model.

Detailhandelens omsætningsindeks

Detailhandelens omsætning, har en tydelig sæsonvariation, i figur 1 er de sæsonmæssige udsving vist for at tydeliggøre variationen.

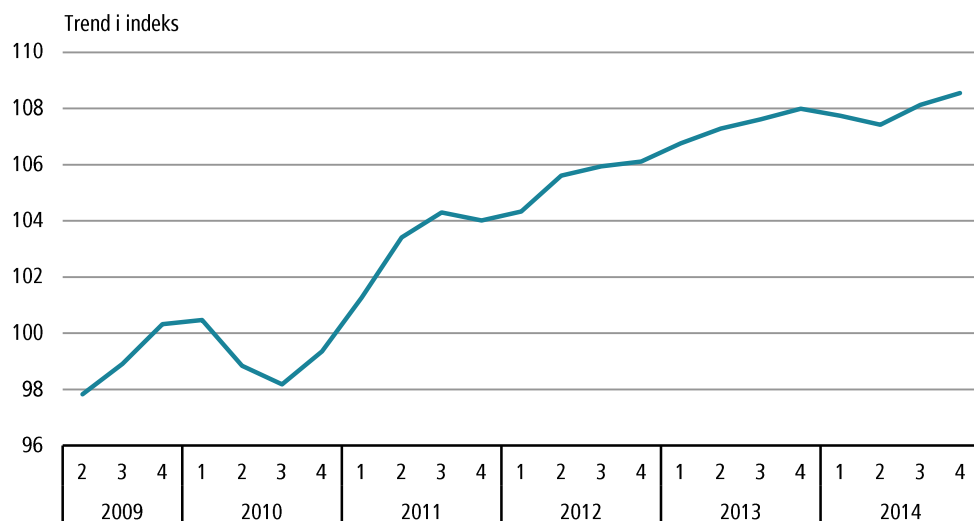
Figur 1. Detailhandelens omsætningsindeks, sæsonvariation

Anm.: Sæsonkorrektion pr. 4. kvartal 2014

Den langsigtede trend er vist i figur 2, trend viser den langsigtede udvikling som tidsserien bevæger sig efter. En trend kan også findes ved at lave et glidende gennemsnit af en tidsserie.

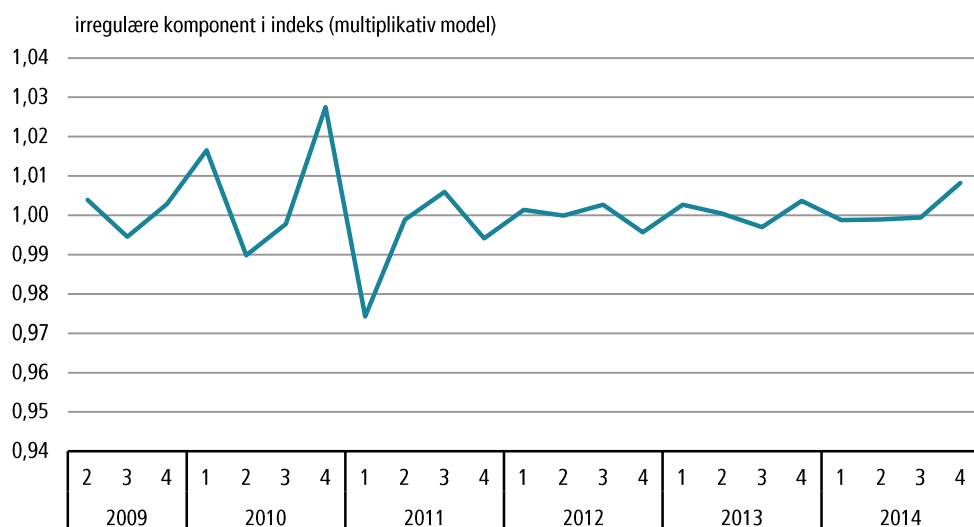
Figur 2. Detailhandelens omsætningsindeks, trend serie

Anm.: Sæsonkorrektion pr. 4. kvartal 2014

Den irregulære komponent er den del af en tidsserie, hvor ændringer ikke sker på baggrund af sæsonvariation, og heller ikke sker som en del af den langsigtede trend. Det er muligt at identificere den irregulære komponent, når sæsonvariationen og trend er fundet.

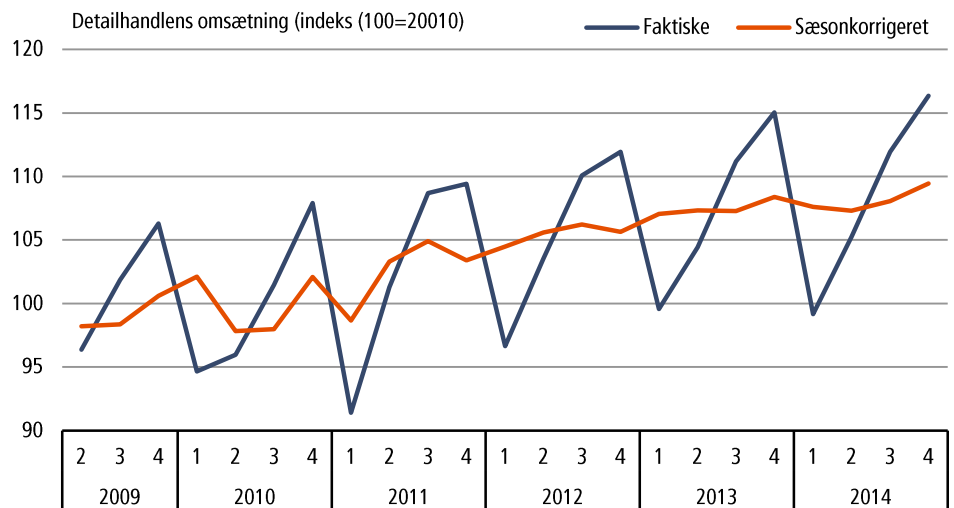
Figur 3. Detailhandelens omsætningsindeks, irregulære komponent

Anm.: Sæsonkorrektion pr. 4. kvartal 2014

Ved sammenligning af den faktiske- og den sæsonkorrigeret indeks for detailhandelens omsætning, er det muligt at se trend, den irregulære komponent, i de sæsonkorrigerede tal. I figur 4 er der lavet en sammenligning af de faktiske tal og sæsonkorrigerede tal.

Figur 4. Detailhandlens omsætningsindeks, faktiske og sæsonkorrigerede

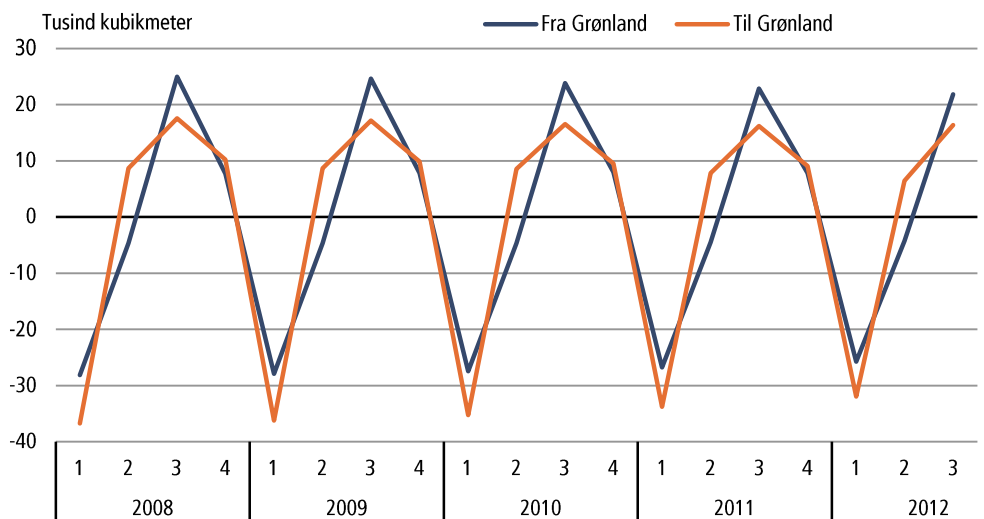

Anm.: Sæsonkorrektion pr. 4. kvartal 2014

Godsmængderne

Sæsonvariationen for godsmængderne efter fragtvej, fra Grønland og til Grønland er vist i figur 5.

Figur 5. Godsmængder efter fragtvej, sæsonvariation

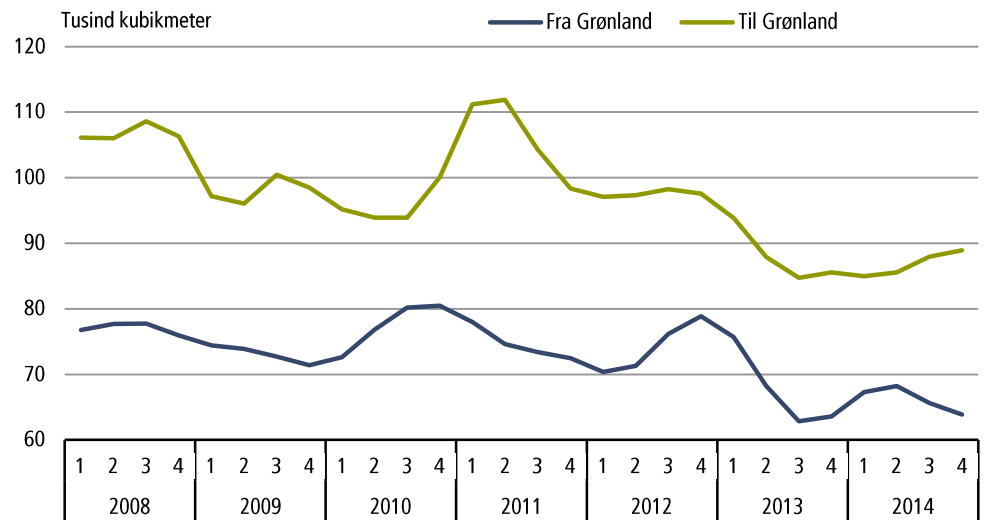

Anm.: Sæsonkorrektion pr. 4. kvartal 2014

Sæsonvariationen af godsmængder efter fragtvej, illustrere at der er stor forskel i godsmængde i sommerperioderne i forhold til vinterperioderne, både for godsmængder fra Grønland og til Grønland.

Trend for godsmængderne er vist i figur 6, og den illustrerer at der har været en nedadgående trend de senere år, dog har den nedadgående trend været aftagende i 2014.

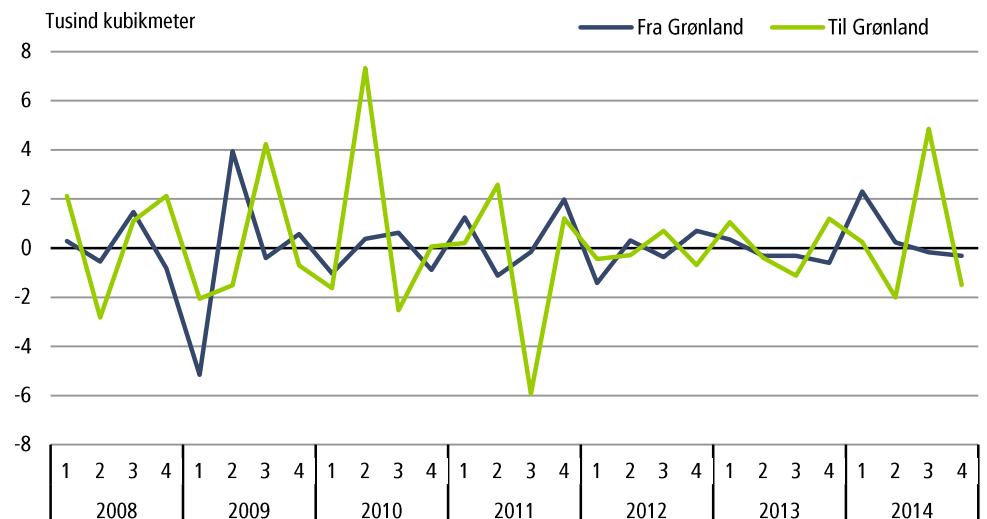
Figur 6. Godsmængder efter fragtvej, trend serie

Anm.: Sæsonkorrektion pr. 4. kvartal 2014

Den irregulære komponent for godsmængderne er vist i figur 7. Det kan ses at der har været nogle betydelige spring, især i godsmængderne til Grønland. Den irregulære komponents bevægelse sidst i perioden af 2014 for gods til Grønland, tyder dog på at godsmængderne er blevet forskubbet, så de mindre mængder, der har været i 2. kvartal, er opvejet igen af en stigning i 3. kvartal.

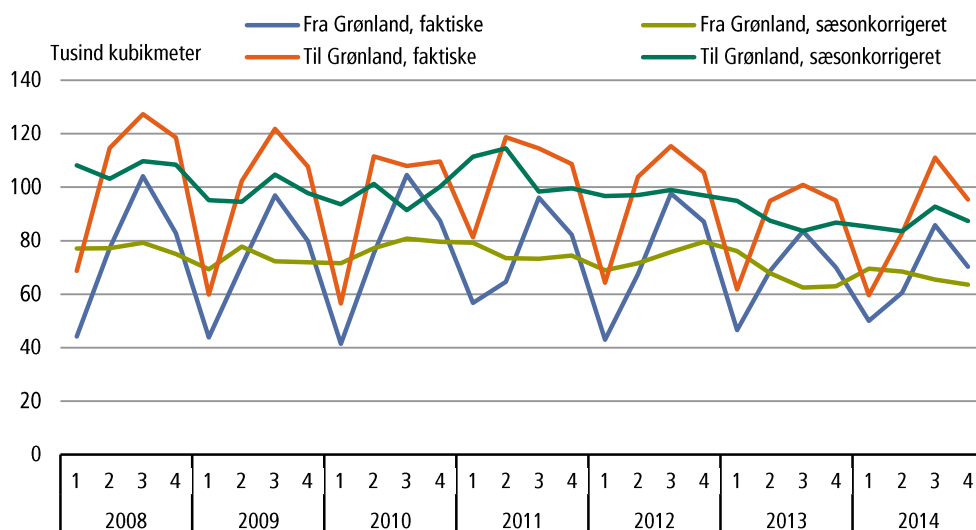
Figur 7. Godsmængder efter fragtvej, irregulære komponent

Anm.: Sæsonkorrektion pr. 4. kvartal 2014

De faktiske tidsserier og sæsonkorrigerede tidsserier er vist for godsmængderne efter fragtvej i figur 8.

Figur 8. Godsmængder efter fragtvej, faktiske og sæsonkorrigerede

Anm.: Sæsonkorrektur pr. 4. kvartal 2014

Den benyttede model

Modellen for sæsonkorrektur bliver evalueret løbende, men modellen bliver kun genberegnet en gang årligt. Metoden der vil blive brugt for revidering, er at de seneste udgivet kvartals tal vil være foreløbige, som bliver endelige i det efterfølgende kvartal. Revidering af samtlige sæsonkorrigerede tal, vil kun ske årligt, hvis det er nødvendigt at justerer modellen og de heraf beregnede tal.

På grund af at det er muligt at lave sæsonkorrektur på forskellige måder, og den valgte model kan medfører forskellige resultater, er der fulgt Eurostat Guidelines on Seasonal Adjustment, 2009. Vejledning fra Eurostat anbefaler hvilke metoder der benyttes, og hvordan resultaterne og modellen bliver vist.

Tabel 1. Kvalitative indikatorer for sæsonkorrigerede tidsserier

Tidsserie	Detailhandlens omsætningsindeks	Godsmængder til Grønland	Godsmængder fra Grønland
Sæson korrektionsmodel	Multiplikativ	Additiv	Additiv
Arima model	(1,0,1) (0,1,1)	(0,0,1) (0,1,0)	(0,0,1) (0,1,1)
Konfigurer for kalendereffekt	Ja, påsken	Ja, påsken	Ja, påsken
Kvalitative indikatorer			
M2 Relativt bidrag af den irregulære komponent til den stationære del af ændring	0,1	0,2	0,0
M7 Andel af den glidende sæsonvariation relativt til den stabile sæsonvariation	0,1	0,1	0,1
M10 Andel af størrelse af ændringen i sæsonkomponenten, seneste år	0,1	0,4	0,3
M11 Den gennemsnitlige lineære bevægelse i sæson komponenten, seneste år	0,1	0,4	0,3
Q værdi	0,2	0,4	0,2

Anm: De kvalitative indikatorer er mellem 0-3, og de skal være under 1 for at være acceptable

Signatur forklaring:

- ... Oplysninger foreligger ikke
- .. Oplysninger for usikre til at angives eller diskretionshensyn
- . Tal kan efter sagens natur ikke forekomme
- 0 Mindre end halvdelen af den anvendte enhed
- Nul
- * Foreløbigt eller anslået tal

Eventuel henvendelse

Daniel Schütt

E-mail: dasc@stat.gl

Konjunktur

Grønlands Statistik
Postboks 1025 · 3900 Nuuk
Tlf.: +299 34 57 70 · Fax: +299 34 57 90
www.stat.gl · e-mail: stat@stat.gl

